



Šifra kandidata:

Državni izpitni center



M 2 6 1 5 0 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡ Izpitna pola 2 ≡

Obča geografija – Geografija Slovenije

Sreda, 3. junij 2026 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese naliveo pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni.

Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.



Prazna stran

OBRNITE LIST.

**Obča**

1. Obkrožite vrsto prometa, ki najmanj spreminja videz pokrajine.

cestni

železniški

telekomunikacijski

(1 točka)

2. Obkrožite del mesta, ki ga prikazuje slika 8 v barvni prilogi.

poslovna četrt

etnična četrt

marginalno naselje

obrtna cona

(1 točka)

3. Pri vsakem turističnem kraju ali območju obkrožite črko prevladujoče vrste turizma v kraju ali na območju, tako da obkrožite V, če prevladuje verski turizem, Z če prevladuje zdraviliški turizem in O, če prevladuje obalni turizem.

V Z O Blatno jezero

V Z O Podčetrtek

V Z O Kreta

V Z O Rim

(2 točki)

4. Napišite dve mestni funkciji, ki sta se umaknili iz mestnih središč na mestno obrobje, in opišite vzrok za to.

Mestna funkcija:

1 _____

2 _____

Opis: _____

(2 točki)



5. Slika 9 v barvni prilogi prikazuje gibanje mestnega prebivalstva v svetu do leta 2050. S črkami A, B, C, D in E je prikazano gibanje mestnega prebivalstva po celinah. Izpišite črko iz legende, ki prikazuje predvideno gibanje mestnega prebivalstva v Afriki, in pojasnite svojo odločitev.

Črka: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

6. Med zimskošportnimi središči postajajo pomembnejša tista na višji nadmorski višini. Pojasnite vzrok za to, in opišite posledico smučarskega turizma za okolje (poleg onesnaževanja).

Pojasnitev (vzrok): _____

Opis (posledica za okolje): _____

(2 točki)

**Slovenija 1**

7. Med naštetimi pojmi obkrožite tri sile, ki vplivajo na oblikovanje površja v Sloveniji.

Sončevo sevanje denudacija gravitacija
moč vode preperevanje akumulacija

(2 točki)

8. Imenujte veliko slovensko pokrajinsko enoto, v kateri je največ žlebičev, in vrsto kamnin po nastanku, v kateri nastajajo žlebiči.

Ime pokrajine: _____

Vrsta kamnin: _____

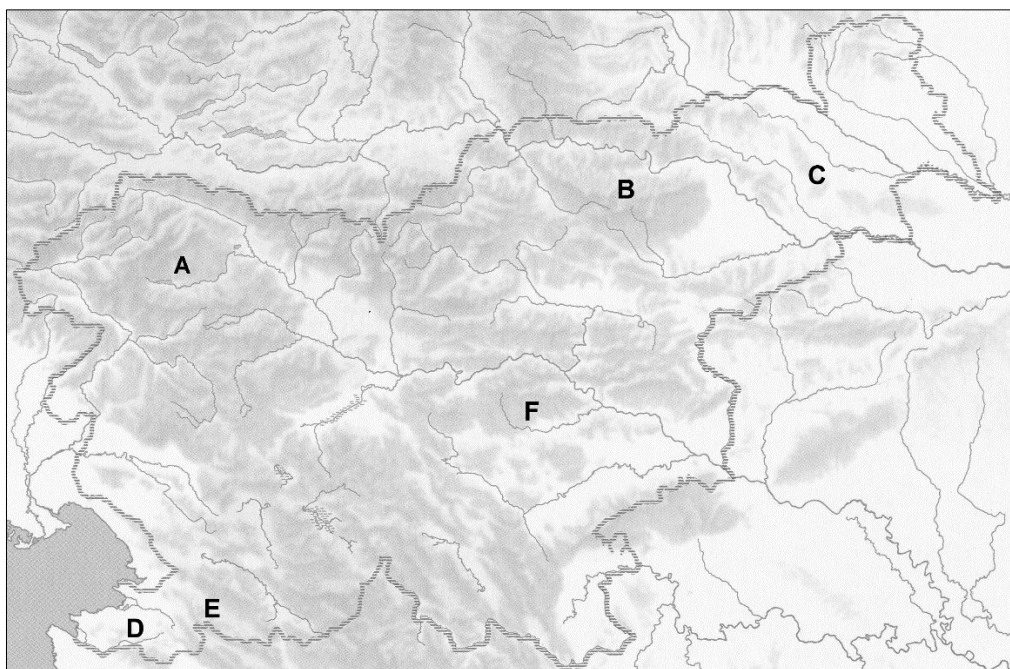
(2 točki)

9. Pred vsako trditvijo napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

_____ Zunanji preoblikovalni procesi znižujejo višinsko razliko v Julijskih Alpah.
_____ Mehansko preperevanje je v Sloveniji najmočnejše v Obpanonskih pokrajinah.
_____ Denudacija je v Sloveniji najizrazitejša v Dinarskokraških pokrajinah.
_____ V zgornjem toku Soče prevladuje bočna erozija.

(2 točki)

10. S pomočjo slike 1 dopolnite povedi.



Slika 1

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1: geografija za 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 32. Modrijan. Ljubljana)



Reliefna oblika, prikazana na sliki 10 v barvni prilogi, je najbolj značilna za pokrajino, ki je na sliki 1 označena s črko _____.

Na območju, ki je na sliki 1 označeno s črko B, glede na mineraloško (kemijsko) zgradbo prevladujejo _____ kamnine.

Terciarne kamnine prevladujejo na območjih, ki sta na sliki 1 označeni s črkama _____ in _____.

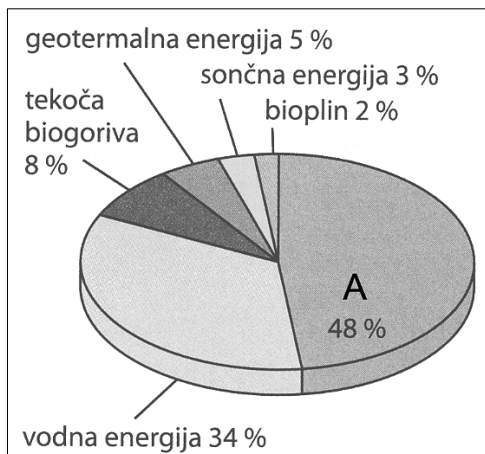
(2 točki)

11. Pojasnite vpliv enega od zunanjih preoblikovalnih procesov na nastanek reliefne oblike, ki je prikazana na sliki 10 v barvni prilogi.

(2 točki)

**Slovenija 2**

12. Slika 2 prikazuje sestavo oskrbe z obnovljivimi viri energije v Sloveniji leta 2019. Imenujte energijski vir, označen s črko A, in obkrožite vrsto energetskih objektov, katerih število se je v Sloveniji po letu 2000 najbolj povečalo.



Slika 2: Sestava oskrbe z obnovljivimi viri energije v Sloveniji leta 2019

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2022: Geografija sodobne Slovenije 1, str. 103. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

Energijski vir (A): _____

VRSTA ENERGETSKEGA OBJEKTA:

jedrske elektrarne termoelektrarne sončne elektrarne hidroelektrarne

(2 točki)

13. Obkrožite črki pred trditvama, ki pravilno opisujeta značilnosti razvoja slovenske industrije po osamosvojitvi.

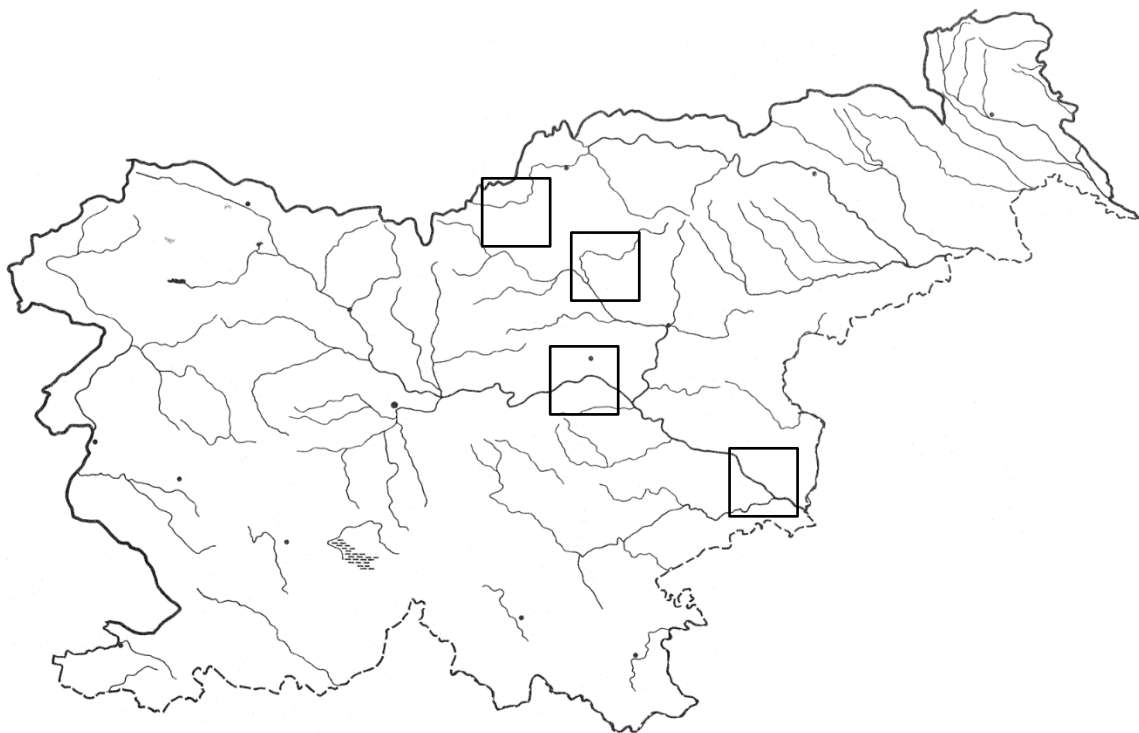
- A Reorganizacija in modernizacija industrije s prihodom tujega kapitala.
- B Načrtna industrializacija regionalnih središč.
- C Manjšanje števila zaposlenih v podjetjih lesnopredelovalne in tekstilne industrije.
- D Delež prebivalstva, zaposlenega v industriji, preseže zaposlene v kmetijstvu.
- E Majhen delež zaposlenih v industriji, širitev na obsežen trg v Jugovzhodni Evropi.

(2 točki)



M 2 6 1 5 0 1 1 2 0 9

14. Vpišite črko V v kvadrat na sliki 3, ki označuje lego Premogovnika Velenje. Opišite dva vzroka za zmanjševanje izkopa lignita v tem premogovniku v zadnjem času.



Slika 3

(Vir: www.drustvo-dugs.si/files/2016/10/Slovenija-reke.jpg. Pridobljeno: 1. 1. 2018.)

1 _____

2 _____

(2 točki)

15. Pojasnite vpliv vojne v Ukrajini na energetske oskrbo Slovenije.

(2 točki)



16. Preberite besedilo in pojasnite vpliv izgradnje načrtovanih energetskih objektov na okolje ob reki Savi.

V okviru projekta SRESA je predvidena izgradnja verige 10 hidroelektrarn na srednji Savi. Hidroelektrarne na srednji Savi bodo proizvodnjo električne energije iz OVE povečale za 1.044 GWh in omogočile dolgoročno varno in zanesljivo dobavo električne energije. S sklenitvijo verige HE na Savi z izgradnjo manjkajočih HE na srednji Savi bo zagotovljeno optimalno izkoriščanje hidroenergetskega potenciala reke Save, s čimer se bo povečala zanesljivost, stabilnost in konkurenčnost slovenskega elektroenergetskega sistema.

(Prirejeno po: www.gen-energija.si/investiramo-in-razvijamo/hidroelektrarne-na-reki-savi. Pridobljeno: 14. 3. 2024.)

(2 točki)

**Slovenija – pokrajine 1**

17. Imenujte najzahodnejšo pokrajino Predalpskih pokrajin, ki v celoti leži v Sloveniji, in največje mesto Predalpskih pokrajin vzhodno od Ljubljane.

Pokrajina: _____

Mesto: _____

(2 točki)

18. Potnik je v Ljubljani vstopil na vlak in se začel peljati proti Litiji. Ko ga je sprevodnik vprašal, kam potuje, je dejal, da še ne ve, ali bi šel po Savi navzdol proti Hrvaški ali proti Mariboru. Imenujte kraj, do katerega se je moral potnik odločiti, kam bo nadaljeval pot.

Imenujte energijski vir, ki je vplival na to, da je železniška proga iz Celja proti Ljubljani skozi Posavsko hribovje speljana po daljši poti, ob Savinji in Savi, namesto da bi potekala po trasi, kjer poteka avtocesta.

Kraj: _____

Energijski vir: _____

(2 točki)

19. Pred trditvijo napišite S, če velja za Severovzhodno predalpsko hribovje, V, če velja za Vzhodno predalpsko hribovje, O, če velja za obe pokrajini, in N, če ne velja za nobeno od omenjenih pokrajin.

_____ Ugrezninska jezera so posledica rudarske dejavnosti.

_____ Nad 800 m nadmorske višine se pojavi termalni pas, kar je zlasti ugodno za vinsko trto.

_____ V regiji prevladuje površinski vodni tok.

(2 točki)

20. Imenujte obliko naselja, ki je prikazano na sliki 11 v barvni prilogi, in opišite dve značilnosti takih naselij.

Oblika naselja: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)



21. Slika 4 prikazuje avtocestno omrežje v Sloveniji. Pojasnite vpliv reliefa na potek avtocest v Predalpskih pokrajinah.



Slika 4

(Prirejeno po: https://bistracan.si/index.php?option=com_k2&view=item&id=1826:od-danes-v-prodaji-elektronske-vinjete&Itemid=761. Pridobljeno: 21. 3. 2024.)

(2 točki)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

- Padavinska razlika:

Temperaturna razlika: _____

(2 točki)

-
- A black and white photograph of a dramatic coastal scene. A steep, light-colored cliff face, possibly composed of sandstone or limestone, dominates the right side of the frame. The cliff shows clear signs of erosion, with vertical fissures and horizontal layers. Sparse vegetation, including trees and shrubs, clings to the top and some ledges of the cliff. At the base of the cliff, a narrow, dark beach curves along the shoreline. The ocean is dark and textured with small waves, extending to the horizon. The sky is bright and clear. In the foreground, the dark, silhouetted branches of trees are visible, framing the bottom and right sides of the image.

Slika 5

(Vir: www.dedi.si/dediscina/116-strunjanski-klif. Pridobljeno: 19. 2. 2024.)

Kamnina:

Tip obale:

OBMOČJE NASTANKA KAMNINE: v morju v jezeru v rekah pod ledenikom

(2 točki)



25. V tabeli so prikazane občine z največjim deležem površin trajnih nasadov glede na površino vseh kmetijskih zemljišč v uporabi v Sloveniji leta 2020. Pojasnite tako kmetijsko usmeritev teh občin.

Občine	Delež površine trajnih nasadov glede na površino vseh kmetijskih zemljišč v uporabi po izbranih občinah (v %)
Brda	88,4
Izola	81,3
Piran	64,6
Koper	43,3

(Prirejeno po: gis.stat.si. Pridobljeno: 19. 2. 2024.)

(2 točki)

26. Pojasnite pozitivne vplive turističnih obiskov, opisanih v prispevku 5. 10. 2023, na domače prebivalstvo.

Na koprskem potniškem terminalu je za oktober napovedanih kar osemnajst prihodov potniških ladij, ki bodo v naše mesto na krovu pripeljale več kot 21 tisoč potnikov. Samo ta četrtek bodo na potniškem terminalu pristale kar štiri potniške ladje, Azamara Club Cruises – Azamara Journey, Azamara Quest, Azamara Onward in Azamara Pursuit. Gre za svetovni dogodek, za edinstveno srečanje potniških ladij Azamara. Prihod štirih potniških ladij nosi tudi velik pomen, saj z ladjami priplujejo tudi ugledni turistični novinarji z vsega sveta, ki nato obširno medijsko poročajo o edinstvenem dogodku v našem mestu. Ob letošnjem prihodu ladij Azamara bodo na Titovem trgu ponovno priredili večer s koncertom Perpetum Jazzile.

(Prirejeno po: <https://obalaplus.si/koper-danes-gosti-stiri-potniske-ladje-hkrati/>. Pridobljeno: 19. 2. 2024.)

(2 točki)



Prazna stran

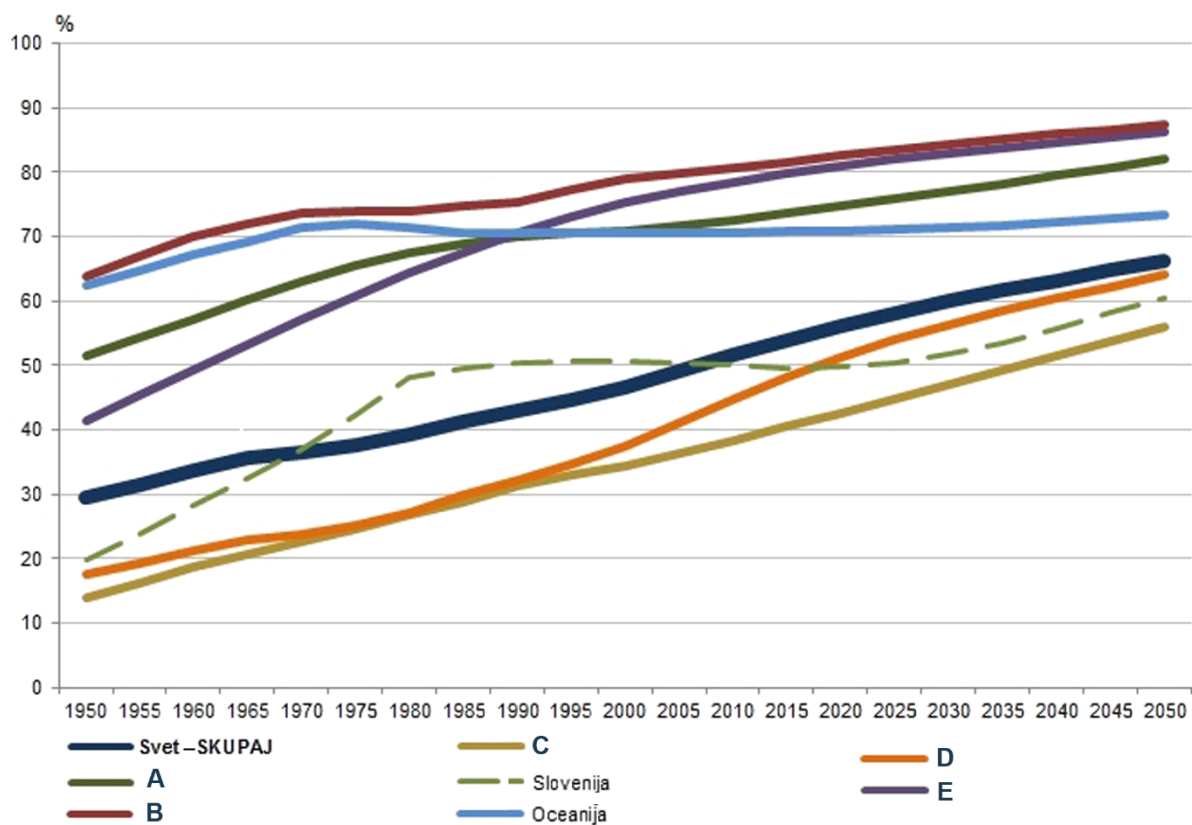


Barvna priloga (k Izpitni poli 2)



Slika 8

(Vir: Senegačnik, J., in Drobnjak, B., 2021: Občja geografija, str. 155. Modrijan izobraževanje. Ljubljana)



Slika 9: Mestno prebivalstvo 1950–2050

(Prirejeno po: www.stat.si/statweb/News/Index/5314. Pridobljeno: 8. 3. 2024.)



Slika 10

(Vir: <https://eucbeniki.sio.si/geo9/2650/dolina.png>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.)



Slika 11

(Vir: www2.arnes.si/~o4osce/gradiva/geo/naselja/... Pridobljeno: 21. 3. 2024.)